

може стати. Громаді у цій справі у пригоді. Тому, ті посли до Державної Думи в Україні, котрі вважають для себе обов'язковим вступити українські інтереси, повинні звернути увагу свою на відношення уряду до українських інституцій і добитись полегшення цих відносин, здобути українським клубам можливість вільно дахати, жити.

Підкр.

Відгуки парламентського життя.

> По думським відомостям, Ковков в своїй декларації одповів на промову Родзянка. Ковков згадає в цій декларації про проекти законів про друк і зібрання.

> По думським відомостям декларацію було останніми днями перероблено в ліберальному напрямку. Є також чутка про те, що уряд в своїй декларації обіцяє негайно приступити до виготовлення плану пашпортної реформи.

> Прогресисти постановили поради диктатом обміркувати вкупі законопроекти про політичні волі і внести в Думу тільки основні принципи, а не детальні проекти про волі.

Прогресисти мають надію візбрати під проектом 160 підписів.

> В найблизшому засіданні Д. Думи буде приступлено до перевірки депутатських уповноважень. Вибори постійних комісій і вибори невізбраних членів президіуму буде одкладено надалі.

Відбулась нарада уповноважених октябристів і націоналістів. Останні згодились підтримувати як Волконського, з умовою згоди про президіумні комісії і обрання націоналістів в голову комісії чиншової, самоуправління, держ. оборона і фінансової. Президіумні комісії повинні складатись виключно з націоналістів і октябристів. За націоналістами востанє право попереднього ухвалення кандидатур опозиції в комісію державної оборони і право одводу окремих кандидатів. Є чутка, що октябристи згодились на такі умови.

> Шостий одділ по проверці депутатських уповноважень рішив клопотатись перед міністром внутрішніх справ, щоб він по телеграфу запитав про справжнє виборче діловодство в нижгородській губернії.

В округах виборців взаємуться на могорчи і вплив на виборців. Довладчик одділу тієї думки, що вчинки обраних депутатів кадета Саватова і націоналіста Кадигрובה мають кримінальний характер.

По полтавській губ. затвержено вибори всіх депутатів, крім Кавітича.

По таврійській губ. постановлено довести до відомости мін. внутрішніх справ про вчинки губернатора, який командировав в день вибору депутатів вельмож лікарів—виборців в волоські приєздувати в інші повіта з метою не дати їм змоги брати участь в виборах. По пермській губ. виявились насили над виборцями. В селі Шмаковському на вибори уповноваженого прийшов становий пристав, який наказав не вибирати якогось Шумілова. Становий сів коло виборчої урни і примував селян вибирати під своїм доглядом. Не вважаючи на це вони вибрали таки Шумілова. Тоді повітова комісія роз'яснила його. На другі вибори прийшов пристав як стражник.

Перед виборами старшина звелів селянам не вибирати уповноваженого Шумілова, який недовгодоб губернаторові. Вибори відбулись на очах у старшину, одрито. Писарь по списку викликав селян і патав, за кого вони будуть голосувати, чи за Шумілова, чи проти нього. Шумілова знов вибрали більшістю 29 голосів проти 18.

Тоді старшина замкнув селян і вернувся з селом начальником, який знов наказував не вибирати Шумілова. Одритим голосуванням по списку селяне вибрали знов Шумілова. Після цього вельможний начальник арештував старшину, а вибори уповноваженого так і не відбулись.

Одділ постановив довести до відомости міністра внутрішніх справ про вчинки пермської адміністрації окремим докладом, затверженим Думою.

Перший одділ більшістю проти 5 голосів затвердив вибори по костромській губ., не вважаючи на роз'яснення сенату по справі Шуленікова і Герасимова.

По Чернігівщині Ключев, Опочнін і Ковалевський настоювали на розслідуванню зловживань губернатора і на невиконанню роз'яснення 11 виборщиків. Але 14 гол. проти 13 вибори було затвержено.

В більшості були праві, націоналісти і октябристи Танцов.

> В кулуарах Думи ходить чутка, що принципіально вирішена одставка міністра внутрішніх справ Макарова в останній момент визнається передчасною.

Виборча кампанія підіймає силу всяких запитань і нападів з думської трибуни на уряд. На Макарова було покладено обов'язки давати на усі ці запитання пояснення, як на джерело, з якого виходили всі зловживання під час виборів.

Коли Макаров покине посаду міністра внутрішніх справ, уряд опиниться в поганому становищі.

ПО РОСІІ.

— Московський археологічний інститут. Обміркувавши записку міністерства народної освіти од 24 люля 1912 року про додатки до Высочайше затверженого 31 яваря 1907 року положення про московський археологічний інститут, рада міністрів ухвалила московському археологічному інституту надати права в заведеному по якому порядку од свого імення наживати права по маєтності, в тім числі право власности й інші права на нерухомій майна, брати на себе обов'язки, скаржитись і одповідати на суді. Постанову ради міністрів Высочайше затвержено. (Р. В.)

— Занюти по духовних семінаріях. Із Петербурга виїхали ревизори шкільного комітета при найов. синоді для розслідування безпорядків по духовних семінаріях. В шкільний комітет надсилають відомости, із яких виявляється, що в деяких семінаріях ці занюти забирали сербозного характеру. В новгородській семінарії, наприклад, в будинковій було зроблено декілько вистрелів. Ствержується повідомлення про те, що безпорядки мають характер протеста проти введеного обер-прокурором в раду міністрів проєкта реформи духовної школи. (Р'язь.)

— Чуття про одставку Макарова. В кулуарах державної Думи ходить чуття, що вже принципіально вирішена одставка міністра внутрішніх справ Макарова. Поки що П. тепер вважають передчасною. Виборча кампанія дає багато матеріалу для цілої низки запитань. Роспорядження під час виборів виходили переважно од Макарова, і через це на нього будуть складені обов'язки давати відповіді на запитання. Коли Макаров до того часу вийшов в одставку, це поставило б уряд в дуже трудне становище. (У. Р.)

— Губернатор і земство. В першому загальному зібранні сената розбурдали скаргу чернігівської земської управи на постанову чернігівського по земським і городським справам присутствія, якою визначено за необхідне додержуватись роспорядження губернатора про те, щоб предсідатель і члени земської управи, під час полярних поїздок по службовим справам за межі губернії, керувались статтями 125 положення про земські інституції і видавали тільки після дозволу на це губернатора. Міністр внутрішніх справ горяче обороняв перед сенатом справедливість роспорядження чернігівського губернатора.

Загальне зібрання сената після недовгого міркування більшістю 40 голосів проти 4-х визвало скаргу чернігівської губерньської земської управи за спротивляння, доводи міністра одхилило постановило скасувати постанову чернігівського губернського по земським та городським справам присутствія. (Г. М.)

— Східний інститут. В наказі 1899 року агадувалось, що Східний інститут засновується для того, щоб мати освічених людей, які знають східні мови і яких можна буде призначати на дипломатичні, адміністративні й комерційні посади. Проте до цього часу на державній службі було всього 3-4 душі із тих, що скінчили Східний інститут. Один був за „крест'янського“ начальника, а другий за пензора по справам друку Сходу. Ще хтось із них служив у областному правлінні. На початку цього року, дякуючи турботам шталмейстера Гондатті, на державну службу пошло іще душ 4-5. Комісаріяти консульства й посольства для студентів Східного інституту акраті. На всі ці посади призначають осіб із привілежированих шкіл Петербурга, учні яких в більшості зовсім не знають східних мов. Права газета „Дальній Восток“ запевняє, що були випадки, коли студенти, скінчивши Східний інститут, поступали на державну службу в Китай. Один із них і тепер служить на єврейській посаді вице-директора китайських пошт у Харбині.

Цікаво, що в той час, коли в Китаї була монархія й царювала манчжурська династія і коли манчжурська мова була за офіціальною і необхідною для всіх зносин, Східний інститут не виходив спеціаліста манчжурознавця. Зайшов він його тільки тепер, коли в Китаї вивчена манчжурська династія і манчжурська мова виключно із державного, громадського й приватно-комерційного життя. (Р'язь.)

— Нова учительська семінарія. В Шадриновському, пермській губернії, на земські й городські кошти одкривають учительську семінарію.

— З Валуйського повіту [на Вороніжщині] пишуть, що там в деяких великих економіях через лиху погоду ще й досі не обмолотились. Погода не дає змоги ні молотити, ні звозити на вакал вже помолотений хліб. Економії через це терплять великі збитки. (Власн. кор.)

Валуйський фольклон.

Власний україномер.

Кожна „большая политическая газета“ завжди, розпочинаючи себе, заводять по всіх усяках власних корреспондентів. Цього вимагає читач, який вперто не хоче обмежитись відомостями Сиб. Телеграфного Агентства про те, нап., що на Волзі, коло Частополя, з'явився „сало“, а річка Калужка такого-то числа, о такій-то годинах „стала“.

ПО УКРАЇНІ.

Ні, йому подавай і про вибори, і про Думу, і про війну, і про те, кого обрано за президента Північно-Американських Штатів!..

Одне слово, до всього йому діло. Нічого не відієш, мушиш потрапляти на „спрост“, бо навіть ризикують лишитись без читача.

І от, бігаючи за популярністю, деякі великі й малі гавети позаводили не тільки власних корреспондентів, а й по-над-власних, по кожній справі—окремого.

„Новое Время“, нап., має свого власного хасіда, власного запорожця, власного іудушку й ще чимало дечого власного.

Тава освідомленість суворинського простирає, очевидно, не давала спати московському „Утру Росіа“, й воно за для ідейної конкуренції й собі почало заводити своїх „власних“.

Насамперед, поспішаючи за подіями сучасности, „Утро Росіа“ найняло свого власного доізажачого, що повинен був построчно п'кувати слав'ян на турків.

„Одкатегоріяши всю балканську систему в лучшем культурном состоянии“, московська біржовка раптом згадала, що П. колишній знавець мавшиства, д. Кашкарів, через незалежні од нього й досіть конфузні „обстоятельства“, не встиг як олії „одкатегоріяти“ систему мавшиства, й випукала собі в „Новому Времени“ що кражого власного запорожця, д. Днестрова.

— „Смогишь, братъ?“

— „Да смогишь то смогу, та...—завягав д. Днестров і першуче лочухав потялицю.

— Та що?

— Та коли б не посковзнутись на пруських марках, як д. Кашкарів.

— Ат, дурне! При наших капиталах і патрентованих нам наплювати. Чи нам першана? Трохи ж було даярка за трахирячі і нічого. Карбованці милують. А тут—шпайб в мою голову“.

Перш за все він накрив мокрим рядком поступове російське громадянство.

— Ви чули?

— Що? Нічого не чули.

— Ви бачили?

— Ні, нічого не бачили.

— Ви й побачите, ви й почувете, коли вам повиязало й позакладало! Оце по таке?

— „Утро Росіа“.

— Що ж воно за „Утро Росіа“?

— Газета.

— Яка?

— Ліберальна.

— Ага, то-то бо й є, що ліберальна. Ви кажете—ліберальна, й я кажу—ліберальна, а мавшинци кажуть—що не ліберальна, а чорт-батька-зна яка! О!..

— Ну, то що?

— А те, що з такого їхнього поводіння виходить, що вони лаєть габсбургської династії.

Як бачимо, логика власного „Утра Росіа“ україножера ані трохи не одривняється од логик власного новоремського запорожця й власного киявлянського чеберяка.

Такаже природа російсько-українських взаємовідносин, що як тільки хтось з навіятих „україновідов“ візьметься інформувати російське громадянство про український національний рух, так „кажаний раз“ на цим самим місці й почне язиком чеберяка.

Ожко, як у тій вісці:
Ой, на горі Києв,
Сидить Савенко,
Він язиком чеберяє.
А д. Днестров, дивлячись на тее, і собі зацаплюється;
Колі б такий язик мав,
То б і я там чеберяв,
Як Савенко!..
Ну, та в часом виросте на вітху ліберальний російський пресі.
Провінціал.

Матуса мене провозжала...
Хрестина, кривъ сльози навчала:
... Е, смку, із крига серця,—
Холодні, немов у мерца.
Сипочку! не смійся мені,—
Бувають вони й камяні!
Ой, невко, невже ти не знала,—
Чому ж бо тоді не сказала:
„У дівочий серце восягає“?..
Тепера саночок тай вьяга!

Орлиця.
Хто розбив тобі так груди?
Та не плач-бо!—Буде, буде!
Заподіяла це люди!
Вільну, гордуу орлицю—
Посадили у темяночч!
Та не бийсь бо так об грати!
Вязволяти тебе, мати,
Од летять сви-орлять!..
Хв. Новицький.

ПО УКРАЇНІ.

В громадянському зібранні „Родина“.

Сьогодні в громадянському зібранні „Родина“ об'будеться бесіда на тему „Одповіді М. Горького на анкету“ „Української Живна“.

— Вечір під Андрія. У четвер, 29 ноября, в громадянському зібранні „Родина“ об'будеться веселий вечір ворожіння.

У неділю, 2 декабря, Вал Modern. У концертному відділі переважно в творів новітнього мистецтва візьмуть участь кращі артистичні сили. Між иншим, гратиме квартет кобарів.

Початок концерту рівно у 9 години. Вхід для ч. членів 40 к., учнів 30 к., сторонніх 75 к. Число вхідних квитків обмежено. Квитки продаються.

— Призначення. Кандидата на посаду мирового посредника по чиншовим справам на Київщині С. А. Черногорова призначено мировим посередником 2-го участка каменецького повіту, за Поділля.

— Панахида. Вчора в 10 г. ранку в костюлі св. Олександра одслужено було жалобу мессу з приводу смерті варшавського архієпископа Понеля. Службу правило все киявське католицьке духовенство. В костюлі було повно людей.

— З'їзд членів загальноросійської ліги боротьби з сухотами. Призначений у Київ в декабрі з'їзд членів загальноросійської ліги боротьби з сухотами через незалежні від організаторів умови об'будеться 15, 16 і 17 декабря у Москві.

— Серед учителів. Учителя дівочої кияво-подільської гімназії Шигровського переведено у киявську 2-гу хлопчатку гімназію. Учителя фунду-клявської дівочої гімназії Соколова переведено у самарську реальну школу.

— На користь славян. П. киявський губернатор дав дозвіл клубові націоналістів улаштувати 9-го декабря вечір на користь славян.

— По вищих школах. Вчора в комерційному і політехнічному інститутах було роскидано ярмакамаці, в яких закликали студентів до трьохденної забастовки. В години дня в коридорах зібравсь гурт студентів.

Виступали промовці в масках. Поліція арештувала двох студентів. В комерційному і інституті арештувало 4 душі, але ввечері випущено. Були спроби вірвати лекції, але лекції одбувались. Коло інститутів дежуршла поліція. По інших школах день пройшов спокійно.

— П. киявський губернатор дозволив газеті киявського губерньського земства давати юридичні поради своїм передчитачам.

— Курси для агрономів. Сьогодні, 28-го ноября, на короткострочних курсах для агрономів і селянських хазяїв в Педагогічному музеї одбудеться од 4/4 г. дня до 6/4 г. вечера лекція В. В. Колзунова: „Вибір сортів культурних рослин“.

— На зал. дорозі. По новому залдор. росшеу [ходу поїздів] по під'їзду зал. дорозі, який буде заведено 18 априля 1913 року, прибавлено багато нових поїздів прямого руху. Так буде заведено безпереводний рух поїздів Одеса—Варшава і Росгов—Фастов—Варшава.

— Відгуки справи Юциньского. З поради прокурора окружного суду д. Завеліна роспорядчє засідання одділі киявського окружного суду постановило притягти до дисциплінарної кари присяжного пов. А. Д. Марголіна—бувшого оборонця М. Бейліса—за те, що підіваив Чеберякову вєять на себе провину по справі Юциньского, даючи їй за це 40,000 карбованців.

— Справа з страхуванням робітників. У Київі одержано відомости, що присутствія по страхуванню робітників почнуть функціонувати не раніше 1914 р.

— Нещаслива пригода з робітником. У киявському округу доріг надійшли відомости, що біля Градіжовка на парокході „Навезний“ убито машиніста Стецька.

— В справі переселення. Головна управа ліхборобства і державних маєтностей поціномила п. киявського губернатора, що як видно з справоздач управлінця, селяне ще й досі не освайомаєні гералд з правилами про переселення. Це ствержується тим, що, наприклад, в 1911 році, з 226 тисяч всіх переселенців і ходоків, було понад 72 тисячі таких переселенців і ходоків, що вирушили в Сібір осавільно, без встановлених паперів, через те і не могли скористуватись переселенським тарифом на проїзд, а також залітити землі за собою. За 10-ть же місяців цього року, з 240 тисяч переселенців і ходоків налічено осавільнів—86 тисяч. Щоб надати краще ознайомити людність про переселення, головне управління ліхборобства і державних маєтностей видає „Справочну книгу переселенця“, а крім того просить п. губернатора наказати мировим посередникам і головам з'їздів посередників при всякій окаяї—оповіщати селянам про те, який порядок заведено для переселенців.

— У суді. Прокурор киявської судової палати Г. Г. Чапінський виїхав у Петербург.

Прийхав слідчий Машкевич, який веде справу Юциньского.

— Якийсь Вірюков прийшов в подільській поліцейській частоті і заявив, що він 8 років вже ухилиється од одбування військової повинности.

— Арешт. У васильківському повіті арештовано Михайленка, який вчиняв 6 душогубств і 13 грабівків. Цими днями грабівник навав на стражника, який його підстрелив у ногу. Піднятий на другий день у полі Михайленко признався в грабівкі.

— Смерть од горілки. На Лукьянівці помер од горілки невідомий чоловік, 28 років.

— Самогубство. Вчора в д. № 4 по Петровській улиці отруїлась сахарною сіллю дівчинка 12 років.

ВІСТІ З КРАЮ.

Шкільні справи.

— Нова гімназія. У Верхньодніпровську (на Катеринославщині) одкрито нову городську хлопчатку гімназію.

— Пустоту школи. Золотошоська шкільна рада роспорядилась, щоб приймали в земські народні школи дітей не молодших 10 років для хлопчиків і 9 років для дівчаток. Через таке роспорядження чимало шкіл пустує.

— Скарга учителя. Учитель Миронівської народної школи (на Херсонщині) поскарживсь городській управі, що недавно побив його сторож школи власняк будинка. Після цієї скарги учитель вдарує заявив управі, що сторож б'є і школярів.

— Праці. Херсонська повітова управа одержала од інспектора народних шкіл повідомлення, що в містечку Красній Вургуні всі жателі хворіють на правці і що в школі єсть правцювати учні. Управа послала лікаря для огляду учнів містечкової школи.

— Завідуючий пендерівською церковно-парафіальною школою, киявського повіту, повідомив земську управу, що вечірні навчання дорослих при школі не будуть у цім році провадитись, бо учателі одмовляються учать через малу плату. Вечірні навчання провадяться протягом 5 місяців і на кожную школу осигнується по 200 карбованців, це-б то по 40 карб. на місяць, з яких 6 карбов. заковачителів, 4 карб. вчителів співу, а решта—учителям. (Власн. кор.)

По земствах.

— За півріччя бжучого року у Киявському бактеріологічному інституті, на копті киявського повітового земства, лічилося 48 душ, укушених скаженними себакми і киявське земство аналитало за лічення 665 карб. 65 коп.

— Телефон. Зінківське повітове земство улаштує в повіті телефон. Телефонами зв'язують всі волості та станові кватіри. Гроші на заведення телефону (28 тисяч карб.) земство позичило з страхозних сум полтавського губерньського земства.

— Харьківська губерньська земська управа улаштувала комісію для обслідування земського патроната для підкушених дітей. Після огляду виявилось, що дітей, хворих на правці, 400 душ; а поміж мамками та няньками хворих на цю хворобу 11 проц.

— Безплатне ювіля. Купяцьке повітове земство (на Харьківщині) постановило безплатно гоїти зариваних хворих не тільки людей з свого повіту, а з чужих повітів.

— Агрономічні заводи. У 1912 році киявське повітове земство відкрито: 1 повіт агрономічний участок, 1 селянсько-господарський склад та 8 прокатних станцій. Усього тепер у киявському повіті 8 агрономічних участоків, 3 склади машин для вільного продажу їх селянам, 28 прокатних станцій, де за невелику плату дають на прокат машини, 4 зерноочисні пункти і 18 прокатних станцій при аразкових полях. (Власн. кор.)

Діяльність адміністрації.

— Заборона. Харьківський губернатор заборонив вочасовою земство вносити в програму народних читань в повіті—читання про Державну Думу.

— Арешти. В Одесі поліція арештувала бувшого співника московського банкірської контори Ходзева, якого обвинувачують за шахрайство. Ходев жив по підложному паспорту в камер'юнкера князя Володимера Долгорукова; його приймали вищі власті краю та велике панство.

— В містечку Вільді-Церкві поліція арештувала розбійника, який в останній час зробив чимало оружних гапачів в різних повітах. Він признався, що вбив 6 душ. Остання душогубство—за дорозі з містечка Володубетів Вільді-Церкву—теж діло його ру.

Кооперація.

— На Поділлі тепер єсть 23 селянсько-господарських товариств. Перше товариство було засновано в Каменці в 1898 р. До 1911 року таких товариств було 12, а за два останні роки їх заснувалось 11.

— В селі Вахилівці, прокурівського повіту, засновується потребельне товариство.

— За 1911 рік мали прибуток такі товариські крамави: в с. Рижичній—917 карб. 62 к., с. Стацінці—250 карб. 83 коп. та с. Михайлівці—544 карб. 60 коп.

Останні вісти.

(З газети на по телеграфу).

Нагорода „Рілі“.

ХОРОЛІ. Комітет с.-х.ов. виставки в м. Семенівці, хорольського повіту, ухвалив видати журналові і видавництву „Рілія“ найвищу нагороду, яка була в комітеті по науковому одділові—право на срібну медаль—за видання українською мовою популярних книжечок, метеликів та журналу по сільському халяйству та сільській кооперації. (Власн. кор.).

Всякі звістки.

МИКОЛАІВ. Южно-руське пароходне о-во* звернулось до горольського самоуправління з запитанням, на яких умовах годно воно дати т-ву причал та пакгауз на горольській пристані, бо т-во має утановити регулярні пароходні рейси Миколаїв—Лондон і Миколаїв—Нью-Йорк. Такі рейси дуже вигідні для Миколаїва. (Власн. кор.).

ПЕТЕРБУРГ. Митрополитом московським призначено єпископа томського Макарія. Призначення це для всіх несподіванка. Він був певні, що призначено буде Сергія єп. фанляндського.

Митрополитові Макарію 78 років. Він народився в володимирській губернії. В мирі звався Михайло Невський. Скінчив тільки семінарію. Митрополит Макарій був почесним председателем томських союзників і благословляв їх виступи. Брав діяльну участь в останніх виборах, говорив палкі промови, в яких закликав вибирати в думу правих.

Веч. Вр. повідомляе, що одеського градоначальника Соєзовського наставляють смоленьским губернатором.

Наложено арешт на ноябрьський додаток до журналу „Жизнь для всех“ за статтю „Исповѣдь“.

Губернатор після ревізії дворянського військового приустроєння скіннув з посади председателя його барона Шліппенбах.

Війна.

Бій коло Скутари.

ВІДЕНЬ. Коли чорногорський парламентар Джуркович прибув у Тарабош, щоб передати Гасанові-Різі лист, одержаного через германську місію в Цетинье, то Джурковича до Гасан-Різи не було допущено і він з листом поїхав назад. Не всім він одійхати, як турки розпочали стрілку. Чорногорці арау не одповідали. Потім турки розпочали атаку. Чорногорці примушені були вступити в бій і одбили турок.

Переговори про мир.

ПЕТЕРБУРГ. Представники балканських держав приїхали в Лондон, де йтимуть переговори про мир. По газетним відомостям, переговори вестимуться арау про мир і про нові границі в Турції. Після цього балканські держави ділитимуть між собою завойовану територію. Делегати вимагатимуть в Турції контрибуції в такому розмірі, скільки випадє турецького боргу на завойовані землі.

В Астрії.

ВІДЕНЬ. Виясилось, що в періоді панки в Галичині з сбергательних кас взято більше 10 мільйонів корон. Каса восталась без грошей і вимагає од уряду допомоги.

Пройшла чутка, що виходить в одставку військовий міністр Ауфенбург і вачальник головного штаба Шемуа. Кажуть, що на місце Ауфенбурга призначено буде Кробатта, а на місце Шемуа—Коврада Гетцендорфа.

Віденські газети повідомляють, що лозунг австрійської дипломатії тепер такий: мир в Росію і війна в Сербію.

Австрійський міністр фінансів позичає в консорціума банків 125 мільйонів корон.

Відуми війни.

ВІДЕНЬ. В Костянтинополі ходять чутка, що й греки підписали перемиріє.

В віденській пресі і віденських сферах настрий сазр спокійніший. Австрія витратила 200 мільйонів харбованців на мобілізацію на російський і сербський гривадіях.

СОФІЯ. Рада болгарських міністрів, зважаючи на поради в Росії, передала Даневу інструкцію, аложеву в поміркованому дусі.

Пуанкаре запевнив Пашича, що піддержить домагання сербів, коли ці домагання будуть помірковані.

ОДЕСА. В Одесу прибув раєний на війні авіатор Іванов. Він розкажує, що в балканській війні брало участь 35 аеропланів. Авіатори кидали бомби в порохові погреби і вкаували артилерії, куди треба стріляти.

В Адрианополі умяе води й харчових припасів. На уяцях трупи. В Чаталджи турки укріпились міцно. Болгарія заморилась од війни. Самих раєних у неї коло ста тисяч душ.

Література, наука, умілість і техніка.

Виставна картин. 2 декабра в залах Педагогичного музею одривається п'ята чергова виставка картин живописних художників. Беруть участь: Вах-

тін, Богомазов, Вурячок, Бурданов, Вядицький-Вирула, Владимірський, Вржец, Габович, Явдокименко, Зайців, Золотов, Ільченко, Іщенко, Ковальський, Козлов, В. Кричевський, Ф. Кричевський, Крюгер-Прахова, Левченко, Макушенко, Мені, Милькія, Моравов, Мурашко, Мясоїлов, Орлов, Прахов, Яремич, Шлугейт та інші.

Театр і музика.

Український театр. Сьогодні в театрі М. К. Садовського для першого вступу артиста М. Микити йде оп. „Галька“. Ді й Микити співатиме партію Йонтека.

Завтра бенефіс артиста М. Вільшанського; йде пьеса М. Старичько „Талан“.

Городський театр. Сьогодні йде оп. „Демонь“.

Театр „Соловцов“. Сьогодні йде комедія-сатира Дрегалі—„Хорошо шитий фрак“.

Оперний театр. Перша вистава опери „Дубровський“ (26 XI) пройшла в художнього боку досить блдо. На загальному сірому фоні виділявся трохі лиш д. Зіновьев (молодий Дубровський).

Публіки було майже повно.

ДОПИСИ.

(Од власних кореспондентів).

КАНІВ (на Київщині). Земський бюджет. Минувше чергове повітове земське зібрання затвердило бюджет нашого земства на 1913 рік в сумі 612.722 карб., більше проти торішнього бюджету на 157.593 карб. Згідно з цим має побільшити на 2,52 проц. обложження земських податками.

По окремих §§ росіє земства розподілено так: на участь у видатках урядових інституцій—29.441 карб., більше проти торішнього на 3.058 карб.; на одержування земського управління—36.490 карб. 60 к., більше на 1.340 карб.; на будівлю і одержування арештантських помешкань—26.874 карб., більше на 20.253 карб.; на дорожню потребу—80.020 карб., більше на 16.812 карб.; на народну освіту—237.185 карб., більше на 103.887 карб.; на громадський догляд—1.864 карб.; менше на 204 карб.; на лікарську допомогу—88.649 карб., більше на 12.925 карб.; на ветеринарію—14.245 карб., більше на 2.144 карб.; на видатки по поліпшенню економічного добробуту людности—59.169 карб., більше на 6.699 карб.; на виплату боргів—1.345 карб., менше на 1.629 карб.; на різні видатки—3.913 карб., менше на 4.667 карб.; на заснування капіталів—15.958 карб., більше на 5.958 карб.; та на заочну суму—17.569 карб., менше на 3.628 карб.

Таким чином бачимо, що на першому місці по величині суми стоїть расход на народну освіту, чому не можна не порадуватись.

Торішнє земське чергове зібрання постановило брати земські податки не в коштовності майна, а з чистого його доходности.

Здавалось-б, що це цілком справедливо та на ділі сталося зовсім инакше. Земська управа, не маючи можливости за короткій час істнування, зробити, так звану, генеральну оцінку усього майна повіту, що належить до оподаткування, забрала відомости про коштовність того майна у місцевої податної інспекції і з цієї коштовности, згідно з постановою земського зібрання, вирухвала земські податки. Та при отребуванні податків виявилось, що багато майна, яке лічалось по відомостям інспекції, давно немає, а багато лишилось не обкладеним податками. Справа доходила до курйозів, так, наприклад, багато осіб, в яких поліції доручалось збирати податки, номером років 5—6 тому, а багатьох і зовсім не було в повіті.

От-же майже 1/4 усьох тих, з кого збирали податки, скаржились на високе обложження податками і більшість скаржів найдено цілком справедливими, бо відомости податної інспекції про коштовність майна складено 7 років тому, а за такий час багато змін сталося у тіх коштовности.

Усі скаржні заводи повіту скаржились на постанову земського зібрання про подоходне оподаткування, у сенат, але наслідки цих скарж ще невідомі.

Часту доходність, з якої брались земські податки, земське зібрання постановило вирахувати так: з вітряних млинів 9 проц. од коштовности млинів, водяних млинів та топчаків—8 проц., парових млинів, сажарних заводів, цеглових заводів, гуралень, сільських будинків та торговельних помешкань по 10 проц., маслобоянь—15 проц., кузень—6 проц., городських і містечкових верухомих майн—по 6,5 проц., та з землі і ліса по 3 проц.

С. СТАРА БИЗИНКА (на Вороніжчині). Місцеве життя. Наше село починає, як тут кажуть, „просвіщаться“. Захо дама тутешній інтелігенції заснувала „вредитове товариство“, яке вже має тисяч 80 грошей і яке приносить не аби-яку користь, даючи селянам спроможність в скруту годину позичати за невеликій процент 150—200 карб. Товариство це дуже помогло купити нашим селянам землю у місцевого пана Болдьяра. Відярито лі-

карню. Проведено телефон, земство арбило два нових гарних мости... І все це за які-небудь два роки. А з нового року відчиняється почтова контора. Через рік на шматку казенної землі буде хліборобська школа. Люди радіють і не нарадяться.

Але не дивлячись на ці ознаки „просвіщення“ село наше не живе, а животіє. Духовне життя його восталося таким, як було й раніш. В бібліотеці, опріч шкільної, маленької, нема. Читальні теж; була колись читальня при чайній „о-бства трезвости“, ще за часів енергіяного завідуючого нею М. Столярека, коли там можна було не тільки чаю випити, а й почитати книжку, газету, послухати музику (орган), але за його смертю змерла і читальня, і сама чайна ледве животіє. Е в селі багато інтелігенції, але нема вистав, не впоряджують й читання. Тільки одного разу спромоглись на виставу—грати „Вувальщину“ та „По ревані“, та ще впорядили на святках „Ялинку“, на якій було виконано між іншим і українські пісні та байки. А вистав, як і книжок, було б треба, та ще й дуже треба... Бо міністерська школа хоч і двохладова і істнує тут років п'ятнадцять, а не підяла свідомости селян. Вони й тепер такі ж темні, як і були колись, і так же пьють, пропиваючи останні гроші. Молодь хоч вся і грамотна, але нічого не читає, опріч російських письменників, які дуже розповсюджені, і вчитавшись звідти, і немилосердно перевертаючи слова й мелодії, співає „Сонце всходить“, „Прощайте ласкові гавні“, навіть „зачелі“ і „бистри, как воляні“.

Цей репертуар доповнюється ще такими „номерами“, яких ні в одному друкованому пісенникові не найдеться, а привозяться вони з городів „буваими людьми“. Рідної пісні тут не почувеш, як не побачиш тут й національного вбрання. Мова теж попсована, бо часто оздоблюється „образованими“ словечками.

Листування редакції.

Передплатникові № 5675. Часопи́с, про які Ви запитуєте, виходять. Кореспонденція буде надрукована, просимо дописувати.

Справочний одділ.

Календар і відомості. Серєда, 28-го ноября. Прст.—Паміятка. Писм. Стефана Нового, Іринарха і Гриньорі.

Сх. сон. 7 г. 80 хв., зах. сон. 3 г. 56 хв.

Редактор В. Яковський.

Видаєць В. Чижакенко.

Цей даровий рецепт.

Я зовсім визволився од своїх стражданнів.

Я повинен надрукувати на користь інших про цей даровий рецепт, по якому вилічився я од хвороб. Мої страждання були такі тяжкі, що я тижнями не спав і перший раз, коли прийняв ці ліки, я прослав 8 годин непродихаючись. Тепер я визволився од свого іпсаа й хвороб у повніцї, а жінка моя од своєї страшенної головної боли. Це прямо таки щось надзвичайне. Ось цей рецепт точнісінько такий, як я його вивіряв із газети: Спитайте у найблизкого до вас аптекаря 60 гран Кефалдола-Стор в таблетках. Дві таблетки од раз полегчуть страждання, хоч вони будуть чи од простуди чи од еематизму. 2-584-1 р

Оповіді.

КВАТИРІ

Готель „Україна“ виходить в найльш КИМ-НАТИ по міс. надхоу нехорого. Вульє-Кудр., 34

ПРАЦЯ

Призжий шукає послди новара В. Володимирська, № 12, кв. 36 сінтати двірника. 3-700-1

БАНДУРИ

гарного виробу, добані робить і продає Драгомирська, № 2, 7 15-647-9

ВСЯКІ

У Херсоні

княжино-газетний „Початок“, єська вул., почт. лід. № 444). Приймає передплату на „Раду“ по цінах редакції в виплатю навіть по-місячній. Там же всі новини української літератури. Редактор М. ГОЛЫСОНЪ

Хрещатик, 42 „ЖАКО“ у дворі. По замовленню пальто плюшеве 35 руб. Пальто драпове 25 руб. Вельвет. Англ. 95 к., плюш на Пальта—2 р. 90 коп

Видавництво „Український Учитель“ Незабаром вийде з друку збірник: ЯЛИНКА Як упорядковувати дитячі свята. З малюнками й нотами. Зміст: Передача. Як упорядковувати свята. Ялинка. Гри. Живі картини. Література і вечірки. Життєписи Шевченка, Гайова, Гриньоріна, Лисенка. Вибрані твори їх і інших поетів. Програми літературних вечірок. Замовляти можна заздалегідь у всіх Київських Українських книгарнях. 3-690-1

Приймається передплата на 1913 рік НА ТИЖНЕВИК

„МАЯК“ „МАЯК“ виходить по-четверга з Києва й буде освітлювати всі головніші події в нашому політичному, культурному й економічному житті. „МАЯК“ містить твори з красивого письменства, статті публіцистичні й науково-популярні. Подати багато новинок з того, що діється на Україні й по-за нею, „МАЯК“ найбільшу увагу звертає на добрий виклад, на мову й задоволення потреб численної сільської та робітничої української інтелігенції. Багато в тижневикові малюнків, дописів, звісток та справочних відомостей. „МАЯК“ призначается для неможливої української інтелігенції, котра тільки що шукає стежок до самоосвіти й хоче придбати знання про свій край та народ. Ціна за „МАЯК“: з пересилкою на рік 3 карб. на пів-року 1 карб. 75 коп. Адреса редакції: Київ, Тургенівська, 9. Редактор-видаєць З ШЕВЧЕНКО.

ОТКРИТА ПОДПИСКА НА 1913 ГОДЪ на ежемѣсячный художественно-литературный иллюстрированный журналъ

„БАЯНЪ“ (VII-й годъ издания), преслѣдующій цѣль бытъ общедоступнымъ, прогрессивнымъ, стоящимъ внѣ всякой партійности, органомъ изящной литературы. Каждый подписчикъ „Баяна“ получитъ въ теченіи 1913 г. 12 №№ ЖУРНАЛА въ видѣ иллюстрированныхъ книжечекъ, содержащихъ новыя произведенія русскихъ и иностранныхъ авторовъ: романы, рассказы, очерки, воспоминанія, популярно-научныя статьи и статьи изъ области искусства, новыя пьесы, появившіяся, или имѣющія появиться на столичныхъ (русскихъ и иностранныхъ) театрахъ, біографіи выдающихся дѣятелей, стихотворенія, иллюстрированныя обзоры текущей жизни, отдѣлы карикатуръ, игры, ребусы, загадки, новѣйшія моды и проч. 12 СНИМКОВЪ (черныхъ и въ краскахъ) съ картинъ извѣстныхъ художниковъ. Снимки эти печатаются на лучшей мѣловой бумагѣ и будутъ прилагаться по одному къ каждой книжкѣ журнала. 2 ИЛЛЮСТРИРОВ. ПРАЗДНИЧНЫЕ ВЫПУСКА, пасхальный и рождественскій, изящ. по изданію и содержащіе рассказы, очерки и стихотворенія извѣстныхъ авторовъ. Подписная цѣна: только ТРИ рубля въ годъ съ доставкой и пересылкой въ Россіи, 5 руб.—заграницу. Подписка на полгода, наложнымъ платежемъ, въ разсрочку и въ кредитъ не принимается. Пробный № высылається за 50 коп. почтов. марками Подписка принимается въ С.-Петербурѣ, въ конторѣ журнала „БАЯНЪ“, Екатеринбургскій каналъ, 29. Издатель-Редакторъ Ал. Осиповъ.

Студенческий 2-хъ недѣльный журналъ МОЛОДАЯ ЖИЗНЬ Открытъ приемъ подписки. Журналъ выйдетъ въ началѣ ноября. ОТДѣлы: 1) вопросы экономического быта студенчества, 2) научный, 3) литературно-художественный, 4) искусства, 5) большой справочникъ учебной жизни высш. учебн. зав. 6) корреспонденція высшихъ учебныхъ зав., 7) критико-библиографическій, 8) почтовый ящикъ. ПОДПИСНАЯ ПЛАТА: на 1 г.—3 р. 50 к., 1/2 г.—1 р. 80 к., 1/4 г.—90 к. При подпискѣ на 1 годъ ДОПУСКАЕТСЯ ЛЮБНАЯ РАЗСРОЧКА: 1-ый взносъ 1 р. 50 к. при подпискѣ, 2-ой въ январѣ—1 р. и 3-ий въ маѣ—1 р. Москва, Мясницкая ул., д. 46, кв. 30, въ контору журн. Сюда же направлять и рукописи. Телефонъ 264-61. Здѣсь же приемъ объявленій. ПРОСПЕКТЫ-ПРОГРАММЫ ЖУРНАЛА ВЫСЫЛАЮТСЯ БЕСПЛАТНО. Годовой комплектъ журнала—24 пом. больш. журн. формата, кажд. № около 48 страницъ убор. текста. Составъ сотрудниковъ будетъ напечатанъ въ ближайшихъ № № журнала.

Музыка и Пѣніе

Девятнадцатый годъ изданія. Подписчики получаютъ въ годъ: I. Около 200 стр. текста. II. Больше 600 стр. нотъ, содерж. больше 400 пьесъ. Музыкальная часть состоитъ изъ 4-хъ отдѣловъ: 1) Церковное, школьн. и хоров., пѣніе. 2) Романы на 1 и 2 гол. съ аккомп. фортеп. 3) Фортеп. соч. и нов. танцы. 4) Пьесы для скрипки и др. инструм. домашнего оркестра. Изъ иностранной музыки въ журналъ помѣщается только все издававшееся. Кроме 12 номеровъ журнала, въ 1913 году, подписчики получаютъ ДВѢ ПРЕМИИ. Полную оперу для фортепiano въ 2 руки Жоржа Бизе. ИСКАТЕЛИ ЖЕМЧУГА. Или одну изъ оперъ для форт. съ подлѣт. русск. текста: Жизнь за Царя, Руслянь и Людмила, Фаустъ, Карменъ, Анда, Гугеноты, Травиата и Тангейзеръ или Оперет.—Птички пѣвчія, Прекрасная Елена, Красное Солнышко и Корневильскіе Колокола. Или постановленную съ большимъ успѣхомъ на сценѣ Императорскаго Мариинскаго театра въ апрѣлѣ с. г., и включенную въ репертуаръ 1913 года полную оперу для пѣнія, муз. Г. А. Козаченко. „ПАНЪ СОТНИКЪ“. (Оригинальное изданіе, стоящее въ отдѣльной продажѣ 6 руб.) или полную оперу для пѣнія „ПАЯЦЫ“ Р. Леонковалло, или Сборникъ романсовъ П. И. Чайковскаго (двадцать романсовъ). Опера или оперетта по желанію можетъ быть замѣнена одною изъ слѣд. дух. пр.: СБОРНИКЪ ВЕЛИКОПОСТНЫХЪ ПѢСНОПѢЙ разныхъ авторовъ подъ редакціей М. Гольцисона. 2) Сборникъ дух. муз. сочиненій разныхъ авторовъ: Ломанина, Старорусскаго, Строкина, Коченовскаго, и др. 3) Всеночное Бѣднѣ Арх. Теофаня, 4) Литургія А. Веделя, 5) Всеночное Бѣднѣ А. Веделя или Сборникъ дух.-соч. старыхъ и новыхъ авторовъ, въ который входятъ знаменитыя соч. Веделя, Дегтерева, Стари и др. Въ этомъ году въ № № журнала будетъ печат. Истор. Христ. XI. ВТОРАЯ ПРЕМИЯ: Г. л. подисчки, при доплатѣ одного рубля, могутъ получать еще одну оперу. Нежелательный отдѣлъ можно замѣнить по выбору однимъ изъ альбомовъ музык. пьесъ. Пробный номеръ высыл. за 60 к. марками. Подроб. объясненія и списокъ альб. и доб. премій высылається бесплатно. ПОДПИСНАЯ ЦѢНА 4 руб., въ годъ, съ дост. и перес. по всей Россіи—5 руб., за-границу—6 руб. Допуск. разсрочка по 1 руб. Подписка принимается въ Главной Конторѣ журн. „Музыка и Пѣніе“, С.-Петербургъ, Казанская, 36. При собственномъ нотномъ магазинѣ. Условіе о помѣщеніи объявленій, высылається бесплатно. Редакторъ М. ГОЛЫСОНЪ Издательница В. ИВАНОВА.